

VASÁRNAPI ÚJSÁG.

5-dik szám.

(ÚJ FOLYAM)

Jul. 16-án.

Felszólítás a sátoros cigányokhoz.
Atyámfiai! Midőn az egész Europa mozog, és új intézvényeket terem; midőn a magyar királyok alatt szép földet nyert, a hon védelme alatt, meggazdagodott szép városokat épített, a gyarmati állapotból, a törvényhozásban részt vett szászok. (vagy ezeknek fejük Szeben) mintsem az anyaországgal egyesüljenek, inkább készek elválni e hontól; illő hogy mi is ne heverészünk füstös sátraink alatt, ne barangoljuk össze- és vissza az országot, ne lopjuk, csaljuk a köznépet tovább, hanem lépünk társasági állapotba. De mivel cigány ország éppen úgy nem létezett ezen a világon, mint nem lehet Erdélyben szász ország, ne álmadozzunk oly meszsze mint a jámbor oláh népnek tudakos bujtogatói, a kik itt soha nem létező Imperium Daco-Romanumról álmadoznak. Hanem megfontolván azt, hogy a városokon, falukon megtelepedett régi testvéreink nálunknál minden tekintetben megnyíval állanak fennebb, s mily hasznos szolgáltatokat tettek ők e hon fainak, muzsikával, kapapáccsal, tenyeres munkával, postálkodással, ne éljünk mi is ingyen, hanem mint becsületes cigányokhoz illik, folyamodjuk a törvényhozás vagy kormányhoz következő kérésünkkel:

1. Mivel az 1791-diki törvény kelése óta számos kormányrendeletet keltek a mi megtelepítésünkre, de mi azokat részint a közhivatalnokok lágysága, részint a földesurak és tisztjeik vétkes pártfogása miatt, bizonyos varázserővel megtudtuk semmisíteni; beadandó kérelmünkben jelentsük ki, hogy mi már valósággal és komolyan meg akarunk telepedni.

2. Ha a magyar földön gyarmatosításunkra elegendő hely nem lenne, kérjük meg Szeben-széknek azon részét, melyet a szászok unio miatti bánatukban el akarnak hagyni; vagy ha csak ijesztgetés lenne a kiköltözés és nagy ne-

hezen itt maradnának, ellenben pedig az egyesülési törvénynek nem engedelmessé válnának, e miatt azok által az átkozott székelyek által lakhelyekből kifüstöltetnének. *) Kérjük meg a székelyeket, hogy ha ők Szebent és vidékét maguknak megtartják is, engedjék legalább nekünk környékéstől Disznódot, mert mi a serteshúsban és cseresznyében igen-igen gyönyörködünk. **) Ezt megnyervén

3. Mondjunk le természeti állapotbeli szokásainkról, feleségeink, gyermekeink közös használatáról és vegyük fel a keresztény erkölcsöket. — E végből

4. Kérjük meg a kormányt, hogy rendeljen nekünk hit- és erkölestanitó papokat, a kik valamelyik keresztény vallásu felekezetbe bétéstetsenek; mert mi úgy halljuk, hogy a keresztény vallás azt tanítja hogy ne öl, ne lopj, ne paráználkodjál, — dolgozzál és meg fogsz élni, leszen kenyered.

5. Kérjük meg a kormányt, hogy nekünk letelepedésünkre valamit a kincstárból előlegezzen, és nekünk erélyes, tekintélyes előjárókat rendeljen, különben mi indulatos, veszekedő népfaj lévén, soha csendességben nem fogunk élni.

6. Minthogy közöttünk becsületes cigányok között, sokan, oly nem becsületes cigányok is fognak találatni, a kik társaságunkba nem akarnak lépni, e végből kérjük meg a kormányt, hogy azokat törvény által szorítsa reá. De figyelmeztessük a kormányt, hogy ezen törvény csak a papirosan marad, mint az 1791-ki 26-ik

*) „Czigány beszéd, bolond beszéd“ minden lehet a mit az olvasónak tetszik mondani; de bizony félig sem oly bolond mint a szebeni Transsilvania cikkei. Földfazékhoz fakalán.

**) Csak hogy elébb tanuljanak meg posztót szöni. A ki nem dolgozik, ne is egyék; kivált szalonnát. —

törv. cikk, hacsak annak valami kolompot nem akasztanak a végére, mert a nem becsületes cigányok ezer meg ezer furfángokat tudnak, melyek mellett a törvény alól kibúvjanak. *) Lehetne pedig a kolomp az, hogy a mely törvényhatóságban, bizonyos, meghatározandó időn túl, sátoros cigányok találtak, azoknak előjárói rögtön 3—4 évi rabsággal vagy 1000 pengő forinttal büntetnek, — s ha ez meglel, azonnal megszületik a cigány telepítvény is.

Czigányok! atyámiai! — Értettetek bennünket és az idő szellemét, azt hiszszük. Azért felhívunk benneteket egy közelebről Nagy Idán tartandó nemzetgyűlésre, a hol ily értelemben beadandó petitioról tanácskozzunk. — Előre intvén benneteket, ovjátok magatokat az oly csalárd ámitók- és bujtogatóktól, mint Benigni, Barnucz, Buttyán, Jank és mások: az ilyeneknek számokra minden esetre előre gondoskodunk bitófáról, ne hogy cigányi becsületünk, hirünk, nevünk a nagy világ előtt kockáztassék. — A sátoros cigányok kis gyűléséből. Satoralyán Junius 7-én 1848t.

Füstös Rupa, elnök,
Üstös Gránca, jegyző.

Felső tábla pedig sokadozik vala.,

És hogy mit csináljon, ő nem tudja vala.

„Én a felső házat eszmébe is olyannak tekintem, melynek fentartására anynyi ok van, mint megszüntetésére. A dolgot a körülmények döntik el.“

Igy szóla Szemere a belügymin. a július 8-diki ülésben.

S gondolná-é az olvasó, hogy mi jő ki az idézett előzményből? Természetesen az: hogy „vizsgáljuk meg hát a környületeket“?

A viláért sem; hanem az, hogy ne vizsgál-

*) Tán ama herostratusi örök nevezetességű camarilla is valamelyik cigány sátorba járt academiára. Vagy tán ugy van a szegény cigány a furfangos politikával mint az ördög a gyertyán sült tojással?

juk meg a környületeket — az az ne ereszkedjünk a szükségesség kérdésebe.

Oka az, úgymond, mivel „szükségességét abban a teremben senki sem támada meg.“

Hát a teremén kívül?

Uraim! őrizkedjünk, az Istenért, őrizkedjünk mindentől a mi csak meszszire is hasonlithatna a furfangos politikához.

Nyilvánosság korszakában, a nyilvános, egyenes politica a legjobb politica.

Ki nem tudná azt a mesét, midőn a farkas orvos akart lenni?

Mondjátok ki egyenesen, parancsolják-é a környületek, hogy nálunk egy külön conservativ elem legyen?

Közbe szólva mondjuk, hogy a „conservativ“ nem azt teszi hogy „pecsovics.“ Alig lehet két különbözőbb fogalom; ámbár — mint igen is friss tapasztalatunkból tudjuk — azok bizony nagyon barátságos kezet foghatnak egymással.

Ha hát — vissza térve — szükségünk van egy oly elemre, akkor szükségünk van egy felső házra is.

De ez a felső ház tiszta, örökös, állandó birtokról biztosított születési felsőház legyen: egyenesen megmondva aristocratiai felsőház.

Eszibe juttatjuk az olvasónak, hogy ez a következmény, csak a felhozott előzményre, de arra aztán kikerülhetlenül van építve.

Ha az uralkodó — illetőleg a kormány nevezné ki a felsőház tagjait, akkor lenne igazán egy pecsovics felsőház. Olyan körülbelől, mint a frank pairkamra, melynek elnöke azon pillanatban midőn a „Tuilleries“-t pusztították, azt mondá: „nincs még hivatalos tudósításom hogy a ministerium változik.“

Ha az alsó tábla választja, akkor lesz egy kétfoku választás példánya; melynek áldásait Kemény Zsigmond azt hiszszük elég szembeszökőleg kimutatta.

De ebben az esetben, mi dolga, mi szerepe, minő missioja volna a felső háznak?

Az ország közvetlenül is választhatná.

Ilyent csak Amerikában tudunk, s ott egyebet róla nem; hanem hogy az alsóház a népességre lévén alapítva, tagjai inkább a nép, mint a külön statusok képviselői; a felsőház ellenben inkább őrzi az álladalmak jogait és érdekeit, minthogy mindenik nagyságától függetlenül egyenlőleg van képviselve.

Kell-e ez nálunk? Ha kell ahhoz alkalmazzuk.

Még hátra volna a vagyon vagy az ész aristocratiája felsőtáblának; de erre azt hiszszük eleget mondtunk azzal, hogy az első nem kell, a másodiknak kulcsa nincs.

Mi több módot gondolni nem tudunk.

Hanem ha a ministerium tud oly felsőházi tervet, hogy a beléjutásra „ne adhasson jogot se önkény, se születés, se birtok, se adó; mégis biztosítva legyen a képesség és erkölcsi jellem;“ ez előtt levezszük kalapunkat.

T. i. mikor meglátjuk. Mert most még a ministerium sem látszik tisztában lenni vele, miután határtalan időt kér reá.

Addig pedig bátrak vagyunk azon fellengős tervet a Fourier-féle speculatiók osztályában gyanítani.

Semmi esetben pedig ezen homályban kelő nap, a felső tábla szükségességi kérdését el nem mellőzheteti.

Tehát mindenek felett: „kell-e felsőtábla vagy nem?“

A szászok b. Vay Miklós kir. biztossága ellen tiltakozást küldtek a kormányhoz.

A kormány erre így nyilatkozik:

Az unio törvényczikk 3. §-sa szerint Erdélyben a közigazgatás és igazságszolgáltatás folyama a törvényhozás intézkedéséig jelen helyzetben marad. Ebben a kir. biztos küldése nem változtat.

Ellenben, miután jelenleg ő felsége a végrehajtó hatalmat a magyar ministerium által gyakorolja, a ministerium intézkedései ellen tiltakozni anynyt tesz, mint ő fels. végrehajtó hatalma ellen tiltakozni.

A mi a statariumot illeti, b. Vay Miklósnak

nem a van meghagyva, hogy, kell vagy nem, rögtön ítélő bíróságot állítson, hanem csak az, hogy, ha kell, állithasson.

Az alvidéken (Bánát szélein) a rácok mind rakonczátlankodnak; Sz. Mihály oláh falut felégették, Uzdin nagyjára német falut, Beeskereket, Verseczet, Oraviczát fenyegetik. A Karloviczból kiijesztett rác harambasa-választmány Pán c s o v á r a Belgrád és Zimony közelébe huzódott. A sz. mihályi rablók az ellenök küldött lovas csapatot lesből megtámadták, kapitányukat megölték s a csapatot visszanyomták. A kapitány D'orsai alkotmányos szellemü jó ember vala; — de tán átok van rajtunk.

Egy jul. 5. kelt miniserelnöki rendelet azt tartja, hogy „hazánk védelmére több megyék és városok nemzetörségének egy része kiindult, és ha a szükség kívánja még több fog indittatni.

„E végett a most kiindult nemzetör sergek az illető törvényhatóságok időről időre váltásák fel s addig a kiszállottaknak visszazamozdulni nem szabad.

Mind azokra nézve kik községek hatarán túl léptek, a költségről az ország fog gondoskodni. fizetésök és élelmezésök a lesz, a-mi az önkénteseké.

A szükséges töltényeket a községek fizetik.

A tüzérségi kar már teljes számu. De a honvédi 10 zászlóalj még nem. Újabb mértékül 5 láb 1 hüvelyk van határozva.

Az alsó tábla is megválasztotta elnökeit. Elnök Pázmándy D. Alelnök: Pálffy Ján. — Aztán ülsz.

Erdélyi követek: Küküllőmegye: g. Teleky Domokos, g. Haller Lajos. Beszterczevidék: Stebriger D. Weisz J. Hunyadm.: Gyulai Laj., b. Györfy S. Segesvársz.: Goosz K.

Wenrich M. Köhalomsz.: Falk K. Jakobi Ján. Vizakna: Szász Kár. K. Vásárhely. Fábián D. Fogarasvid: g. Teleki László, Boér Antal. Brassóvid: Roth Ilyés, Weisz K. Erzsébethv. Másvilági J., Karácsoni J. Szászvárossz.: Lészai Dán., Popovics Mikl.

Ku dráku nyámcsu!

A német csak kitalál mindent, a miről más ember még álmodni sem merne.

Legközelebről kitalálta az — Ultramachia-vellismus-t.

Még csak e hibázott az ultrák számitatlan seregében.

Machiavelli, a mint mondják, híres politikáját egy nagy urtól tanulta, Borgia Caesartól.

Ez a Borgia Caesar borzadalmas gyilkos volt — a Lucretia testvére — tudják. Maga úgy nyilván nem igen ölt, de annál többet öletett alattomban méreggel és fizetett gyilkosokkal. Áldozatai száma legio.

Na már ezen ördög faj minden iszonyatoságok közt egyet még sem tudt felgondolni.

T.i. sem historicusai nem írják, sem regény író képzelődéssel dús agya ki nem találta hogy Borgia Caesar valaha valamely kinézett áldozatától megkérte volna vérbérét — azt a díjt mit ő a banditának meggyilkolása végett fizetett.

S a bécsi ministerium felfedezte azt az erkölcsi mélységet, a hová egy Borgia nem tud eljutni.

De mondjuk a dolgot a hogy van.

Pillersdorf et Comp. Jellacsicsnak 100,000 ezüst forintot adott a magyar ellen s aztán ezt a bandita díjt a magyar ministeriumtól követelék, hogy fizesse meg neki.

De minő dévaj szín alatt; halljuk, mert ez adja meg a dolog savát borsát; az igazi machiavelli-szint.

Azt állítja ugyanis, hogy a m. ministerium a horvát katonaság fizetését elhanyagolja s ezért kellvén neki gondoskodni, most már költségét követeli.

Még azt is ajánlá, hogy a horvátokkal minden áron békéljék meg, mert különben ő, a nagy Pillersdorf és Comp. a neutralitást felmondja. Nesze neked!

Ily dicső eljárások után már magasabbra a bécsi ministerium nem mehetett. Tehát megbukott.

A bécsi „bátorléti választmány“ (polgárokból, nemzetőrökből és deákokból álló ideigi bécsi hatóság) melyet Pille uram mindenkép szeretett volna lábalól eltenni, neki hágott a nyakára s az egyenes lelkü János herczeg a ministerium lemondását egész készséggel el is fogadá.

Az új ministerium alkatával Doblhof van megbizva.

János herczeg 8-dikán Frankfurtba ment.

Bukurestből jul. 3-dikáról. Egy porosz kurir érkezett a német consulokhoz, oly utasítással, hogy minden béütés ellen a dunai tartományokba, tiltakozzanak. A német szövetség az orosz sergek beléptét hadizenetnek veszi. Ezen esetre fel is van hatalmazva a futár, hogy a hadat Németország részéről kimondja.

Jul. 5-dikéről is azt írják, hogy sem a moldovai forradalom, sem a muszka sergek benyomulása nem igaz. Sőt egy orosz futár, Prunk, azt nyilvánítja a havasalföldi ideiglenes kormány-nak, hogy Russia nem szándékszik serget küldeni a fejedelemségekbe.

A konstánczinápolyi hirlap szerint az orosz sergek a Pruthtól vissza huzódtak az ország beljébe. Mindezeket a Sieb. Botéből tudjuk.

Szomoruan jelentjük olvasóinknak, hogy az a fatalis Cholera bizony már Brassóban van. Ő Brassóban meghala egy nap 3, a Bolgársze-gen 17, in summa 20.

A rendörség ovó szabályaira nem akar hajtani a nyavalya; na de ez a régi pecsovics időben is híres volt fejességéről.

Tisztaság, jó kedv, bátorság. Ez a mi receptünk.

Cholérával, illyrel jobb szembemenni mint alkudozni vele.

* Az alsóház Pesten a 40 milliot és 200,000 katonát megajánlotta.